

קרדיט: איתן אלחזז ברק

מצולמת: ענבל פיזרו, שחיינית פאראלימפית ישראלית
קרדיט: קרן איזיקסון (הועד הפראלימפי)

מבית עבדים לעם - חובת החירות

המשנה מעמידה רצף של מעברים בין ניגודים: מעבדות לחירות, מיגון לשמחה, מאבל ליום טוב, מאפילה לאור גדול ומשעבוד לגאולה. כיצד כל צמד ניגודים קשור לערך החירות? בחרו אחד מהצמידים וספרו על מעבר שחוויתם/ן (לדוגמה: יום או תקופה שהחלו בעצב (יגון) והפכו לשמחה).

לְפִיכֶם אֲנַחְנוּ חִיבִין לְהוֹדוֹת... לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבְוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלֶּה, הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדוֹת לְחֵירוֹת, מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה, וּמֵאֲפֵלָה לְאֹר גָּדוֹל, וּמִשְׁעָבֹד לְגָאֻלָּה.

משנה, פסחים י', ה

קול הפסח | נחום סוקולוב

כנגד ארבעה דברים באה גאולת ישראל ממצרים, זה היה שחרור מלחץ גופני, ממצוקה חומרית [כלכלית], מהשפלה חברתית ומסכנה של התנוונות רוחנית.

פסח היה לא רק שחרורם מבית-עבדים, כי אם גם לידתה של אומה... ואולם יום הגאולה לא בא רק לעם היהודי בלבד, כי אם לכל לאום וארץ עד סוף כל הדורות. וביום זה יעמדו לדין כל אותם העריצים [שליטים אכזריים] ... הרוצים לגזול מיצירי אלוהים שנבראו בצלמו [בני-אדם] את הזכות לחיות, לחשוב ולפעול לפי מצפונם. וזהו מובנו העמוק של "זמן-חירותנו".

מהם ארבעת היבטי השחרור ביציאת מצרים לפי סוקולוב?

איזה היבט הכי חשוב בעיניכם?

פסח נקרא 'זמן חירותנו' (החירות שלנו) - מהי החירות לפי סוקולוב? של מי החירות לדבריו?

חובת החירות | שלמה דרך

לחירות פנים רבות והשאיפה לחירות מעמידה אותנו במבחנים רבים. הקשה שבהם - מבחן החירות הפנימית.

לכן ציוותה עלינו ההגדה של פסח "חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". היציאה ממצרים - וכל יציאה מקושי היא סוג של יציאת מצרים - היא חובה, ולא זכות בלבד... זכות האדם לחירות היא יסוד של הדמוקרטיה. המוסר העברי שנובע מניסיון עבדות מצרים, מבוסס על חובת החירות, כחובה מוסרית שרק מי שלוקח אותה על עצמו הוא "בן חורין" במלוא המשמעות.

אין חירות אמיתית ללא שוויון. במקום שישנם אדון ועבד לא ישכון שוויון ממש. ובמקום שבני אדם אינם שווים ערך זה לזה, לא תיתכן חירות של אמת. רק בני שוויון הם בני חורין.

מעובד ע"י צוות מכון שיטים, קיבוץ גבעת חיים מאוחד, אפריל 1967

חירות פנימית היא היכולת לבחור, להחליט ולפעול על בסיס החלטה ולא מתוך הרגל או השפעה חיצונית.

מדוע זו החירות הקשה ביותר?

מה ההבדל בין 'זכות החירות' ל'חובת החירות'?

משפט הסיום של המקור קובע שאין חירות אמיתית במקום שאין שוויון. מה דעתכם/ן? תנו דוגמא שתחזק את

עמדתכם/ן.

התקווה | נפתלי הרץ אימבר

כל עוד בִּלְבָב פְּנִימָה
נֶפֶשׁ יְהוּדֵי הוֹמְיָה,
וּלְפָאֲתֵי מִזְרָח, קְדִימָה
עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה;

עוֹד לֹא אֶבְדָּה תְּקוּנָתְנוּ,
הַתְּקוּהָ בֵּת שְׁנוֹת אֲלֵפִים,
לְהִיּוֹת עִם חֶפְשִׁי בְּאַרְצְנוּ
אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

"להיות עם חפשי בארצנו" - כיצד יפרש את המשפט כל אחד מההוגים שאת דבריהם קראתם/ן? בחרו אחד מההוגים (נחום סוקולוב או שלמה דרך) והסבירו את משמעות החופש לדעתם.

האם התקווה שבהמנון כבר התממשה או עדיין ממומשת לדעתכם/ן? הסבירו את עמדתכם/ן ותנו דוגמה.

הגדות שונות ובקהילות שונות הוסיפו את 'התקווה' לליל הסדר. מה דעתכם/ן על כך?

